

Tưởng Niệm

Giác Linh Hoà Thượng Thích Minh Tâm

Những kỷ niệm nhớ thương về Hòa Thượng Thích Minh Tâm biết nói sao cho xiết. Tôi chỉ xin phép viết đôi lời về những ngày đầu được gặp Thầy, khoảng hơn bốn mươi năm về trước...

Vào năm 1971, tôi được Cha tôi dẫn đến thăm Thượng Tọa Thích Nhất Hạnh. Lúc đó Thầy Nhất Hạnh ở Nhật vừa sang Pháp, thuê một căn nhà nhỏ, chỉ có một phòng duy nhất, bên đây gọi là studio.

Căn nhà này nằm ở Paris quận 18, trên đường "La Goutte d'Or". Thành phố Paris có hết thảy 20 quận, quận 18 là quận không có an ninh nhất, dễ sơ lăm. Đúng đến xóm "La Goutte d'Or" vào buổi sớm tinh sương hay buổi tối.

Những lúc đó, trong nhiều hành lang cẩn hở, đầy người, trẻ có, già có, nằm trên nền gạch, cạnh những bom tiêm, xơ ranh và kim ống tiêm..., rải rác đó đây. Phải cẩn thận giữ chánh niệm, nhìn bước chân mình đi, tránh người nằm dưới đất, đừng đạp phải kim ống tiêm....

Lúc đó Thầy Nhất Hạnh có năm vị sư đến ở tá túc. Một trong năm vị đó là Thầy Minh Tâm. Bây giờ nhớ lại ngày đó, tôi thấy quả là trong căn phòng nhỏ này ở xóm "La Goutte d'Or", vào năm 1971, bỗng dung xuất hiện Sáu Vị Bồ Tát !

Vì chỉ có một căn phòng duy nhất, mỗi tối sáu Thầy kéo chiếu ném ra trên sàn nhà, nằm sắp xếp thẳng hàng. Còn vấn đề ăn uống thì chắc là vô cùng khó khăn. Đúng là giai đoạn các quý Thầy đã "tu khổ hạnh".

Tôi tò mò rất ngưỡng mộ quý Thầy và muốn xin đi tu, thì Thầy Nhất Hạnh và Thầy Minh Tâm giảng cho tôi về tu trong chùa và tu tại gia. Hai Thầy đều nói cách tu khó nhất là tu tại gia. Sau này càng lớn tuổi, tôi càng thấy đó là những lời chân lý vàng ngọc phải ghi nhớ và học hỏi suốt đời.

Ít lâu sau, tôi được biết Thầy Minh Tâm trở về Nhật vì một lý do riêng.

Hai năm trôi qua... Năm 1973, tôi được tin Thầy Minh Tâm trở lại Pháp, thuê một căn nhà ở ngoại ô Arcueil, cách Paris chừng bảy cây số về phía Nam. Căn nhà đó có hai

phòng, một phòng để tiếp khách, một phòng ngủ, và một cái bếp nhỏ.

Chúng tôi chỉ dưới mười Phật tử, mỗi chúa nhật đều đến thăm Thầy. Mọi người mang một món ăn. Mọi người chia sẻ những gì Phật tử mang đến. Ở bên Tây mà không ngồi bàn ghế, chỉ ngồi bệt trên chiếu. Thầy trò đều nghèo mà !

Tôi thì chuyên môn chỉ có một món ruột là món xôi, kỳ này xôi đậu xanh, kỳ tới xôi vò (cũng từ đậu xanh mà ra, nhưng làm hơi mất công một chút), rồi hôm khác thì xôi đậu đỏ, ngày nọ đậu đen, rồi có khi thì đậu trắng.

Thầy Minh Tâm vui tánh, nói : **"Chà hôm nay được ăn sang đó nha, có có Thoại Hoa mang xôi đậu đến, hôm nay xôi đậu gì đó ? Lại có Bà Trực đem đến nồi chè nữa, thế là quá đú rồi !"** Ai cũng phá lên cười ! Hôm nào có ngày lễ giỗ của thân nhân trong nhóm Phật tử, thì lại có người mang đến "*mắm chay*".

Ăn xôi của tôi thì khỏi rửa nồi, vì thiên hạ ăn sạch. Lần nào tôi cũng đem nồi không về nhà. Ăn uống lúc đâu toàn dùng chén đĩa giấy. Sau này Phật tử mới mang đến chén đĩa thứ thiệt. Hết có chỗ nào bán hạ giá, thì Phật tử mua về cho Thầy...

Chúng tôi luôn luôn nói ước mong ngày nào đó Thầy sẽ lập chùa. Mỗi khi nghe nói vậy thì Thầy cười vui vẻ. Thầy nói : **"Chắc đến**

Tết Ma Rốc quá !". Cả bọn cười vui vẻ. Đời sống ấm cúng như trong một gia đình. Thầy Minh Tâm vừa đóng vai người Cha vừa đóng vai người Mẹ ! Trong tuần, chúng tôi ai cũng đi làm, chỉ chờ ngày chủ nhật về thăm **"Cha Mẹ"**, là Thầy Minh Tâm.

Dạo đó Thầy rất ít Phật tử. Nhiều chúa nhật cỏ sáu giờ chiều Phật tử về hết ráo. Một buổi chiều, tôi không có mặt, ông bà Trực mời Thầy lên xe về nhà tôi, nhà cách xa Thầy chừng năm cây số.

Buồn cười lắm, kỳ đó ông bà Trực đưa Thầy Minh Tâm đến nhà vợ chồng tôi, mà không báo trước. Hôm đó ở nhà tôi chỉ có một món ăn duy nhất là món Phở Bắc ! Tôi ở ngoại ô, lúc đó tối rồi, lại là ngày chúa nhật, đâu có tiệm quán nào mở cửa mà chạy đi mua thức ăn này kia.

Bà Trực nói : **"Thôi, Thầy độ buổi com tôi này cho vợ chồng cô Thoại Hoa. Thầy ăn bún phở và dùng nước xúp thôi, "cũ cái ăn nước" nha Thầy".** Thầy hoan hỷ, cười từ bi, cầm đũa đùa ngang trán khấn rồi chỉ ăn tô bún và nước xúp thôi.

Rồi bỗng một hôm, bà Trực gọi điện thoại cho hay Thầy Minh Tâm nhập viện, sắp được giải phẫu trong vài ngày nữa. Tôi đi sanh mới về, bận bịu với con mọn, lại là con đầu lòng, nên còn lọng cọng lầm. Tôi chỉ gọi điện thoại vào bệnh viện thăm Thầy.

Chụp hình lưu niệm Khóa Học Phật Pháp Khánh Anh Kỳ 5, từ ngày 09/07 đến 11/07/1988 tại Crézus, Thụy Sĩ.

Tôi hỏi : "Thầy là một Vị Tu sĩ, Thầy đâu có sợ giải phẫu, phải không Thầy ?" Thầy trả lời bình dị : "Có chứ, Thầy cũng sợ như moi người, Thầy sợ chết chứ ! Thoại Hoa tung kinh cầu nguyện cho Thầy nha !" Tôi hiểu Thầy sợ chết vì còn nhiều dự định trong đầu mà chưa thực hiện được. Tôi trả lời : "Đa, con sẽ tụng kinh cầu an cho Thầy. Ở bên đây họ giải phẫu giỏi, Thầy đừng lo." Kết quả là họ mổ bao tử Thầy, lấy hết ba phần tư, chỉ để lại một chút nhỏ như quả quất.

Rồi thầy cũng khỏe lại, lấy sức lại. Thầy có Chư Phật Bồ Tát gia hộ, nên chiều ngày đó, tối rồi, không hiểu tại sao có một Phật tử đến thăm, vào phòng thấy Thầy nằm bất tỉnh. Người này gọi cấp cứu, xe cứu thương đến mới cứu Thầy kịp thời.

Mười năm sau Thầy dọn nhà, đến Bagneux, cách chổ ở trước chừng năm cây số. Đây là một ngôi biệt thự nhỏ. Thầy cho sửa chữa lại khá nhiều, không bỏ phí một chổ nào. Thầy cho đào móng, ở phía dưới hầm làm phòng ăn cho khách thập phương, và nhà bếp, một phòng nhỏ ở phía trong để một cái bàn ăn cho Chư Tăng Ni.

Thầy bình dân lắm, vẫn luôn luôn ngồi ăn cùng bàn với Phật tử. Thầy xem ai cũng như người nhà vậy. Ngôi nhà này Thầy làm chùa và đặt tên là Khánh Anh, tên của một vị Sư Tổ. Lúc đó thì Thầy cũng chưa có Phật tử nhiều, cho nên Thầy chia ra mỗi ngày một người nấu ăn, một người chùi lau bụi bặm trên bàn thờ Phật, bàn ghế kê tủ đựng kinh sách.

Mỗi ngày cũng có người chùi cầu tiêu. Thầy rất công bằng, trong tuần chia việc ra đều và Thầy cũng có phần làm việc như mọi người. Một hôm đến phiên Thầy chùi lau, mấy đứa trẻ vào chùa, thấy Sư Ông đang cầm cái chổi lông gà phất phất, có đứa hô to lên : "Thầy để lại một chút bụi trần gian cho tựi con với !" Thầy lắc đầu mỉm cười.

Một hôm khác tôi đang ngồi giúp Thầy làm giấy tờ, thì có mấy chú em Phật tử bước vào chùa. Đứa này hỏi đứa kia : "Hôm nay là tôi phiên ai nấu cơm vậy ?" Một em trả lời : "Hôm nay là đến phiên của Sư Ông !" Chú kia nói : "Thôi tôi đi về bạn ơi, vì Sư Ông sẽ cho ăn mì gói !". Sư Ông nghe phả lên cười... Sư Ông là vậy đó, lúc nào cũng giản dị hiền lành.

Sau đó, chúng tôi dọn nhà ở xa, ít có dịp đến gặp Thầy, nhưng vẫn luôn liên lạc qua e-mail và thư từ, đóng góp vào các công việc Phật sự của chùa Khánh Anh. Phật sự của Thầy

càng ngày càng mở rộng, Phật tử càng ngày càng đông. Trong các buổi lễ lớn đông người chúng tôi cũng ngại, chỉ đứng xa, không dám đến chào làm phiền Thầy.

Đến hồi tháng 5/2013, vợ chồng tôi gặp lại Thầy nhơn dịp Thầy đến làm chủ lễ đám tang của một anh bạn chúng tôi. Hai vợ chồng đến chào. Thầy mừng rỡ, hỏi : "Cháu có mạnh khỏe không, lâu quá Thầy không gặp hai vị !". Thầy xoay qua phía tôi : "Thoại Hoa sao nay tóc bạc quá vậy ?" Tôi trả lời : "Thưa Thầy, con biết Thầy cũng được hơn bốn chục năm rồi, con đâu còn được tóc xanh mài, tuổi của con cũng đã gần đất xa trời rồi đó !"

Tôi hỏi thăm Sư Ông : "Đạo này sức khỏe Thầy ra sao ?" Thầy chỉ nhìn tôi, cười mà không trả lời !

Chiều thứ Năm 08/08/13, đang ngồi làm việc, lúc 17 giờ, tôi nhận được tin từ Thầy Hạnh Thức báo rằng Hòa Thượng Minh Tâm đã viên tịch. Tôi không thể ngờ được. Tôi chạy vào phòng làm việc của nhà tôi để báo tin. Nhà tôi cũng không chịu tin, liền quay số điện thoại hỏi vài người quen, thì quả thật Thầy Minh Tâm đã ra đi. Lần này Thầy thật sự ra đi, vì đã bao lần Thầy cũng bệnh nặng lâm mà đều qua khỏi hết !

Người hiền lành như Sư Ông, suốt đời không làm buồn phiền ai, cho nên Sư Ông ra đi nhẹ nhàng tự tại, về cõi Niết Bàn.

Sư Ông đã gây dựng một công trình vĩ đại. Mọi Phật tử Âu Châu và thế giới đều biết. Các vị đã viết rất nhiều. Mấy dòng này tôi chỉ xin đóng góp một vài kỷ niệm riêng, nhất là những chuyện vui buồn mấy chục năm về trước...

Sự viên tịch của Hòa Thượng Thích Minh Tâm là một đại tang và một sự mất mát lớn không chỉ riêng cho môn đồ pháp quyến Khánh Anh mà chung cho Phật Giáo Việt Nam. Chúng ta đã mất đi một bậc Minh Sư khả kính, Thạch Trụ Giáo Hội Phật Giáo VN Thống Nhất Hải Ngoại. Ngài đã cống hiến trọn đời mình để phụng sự Đạo Pháp và Dân Tộc.

Con thành kính hồi tưởng công hạnh tu tập và hoằng pháp lợi sinh của Ngài.

Con xin kính cẩn đề danh lê trước Giác Linh của Hòa Thượng và ngưỡng nguyện cho Giác Linh Ngài cao đăng Phật quốc, sớm hồi nhập Ta Bà, phân thân vô số, hoằng dương Chánh Pháp, hóa độ chúng sanh.

Đệ tử Thoại Hoa

Kính Tiễn

Hoa Thượng Thích Minh Tâm

Thầy !
Nhẹ nhàng
Tự tại bước di
Chuông chùa đỗ vang !
Thầy vượt khỏi trần gian
Thầy đi, biết bao thương nhớ
Cây đứng trơ, cành quấn khăn tang
Đã bốn chục năm, Thầy biệt xứ !
Con xin lạy Đấng Giác Linh
Khói quyện quanh hình
Dâng hương kinh
Lời kính
Tiễn !

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật
Kính bái,

Đệ tử Thoại Hoa

Bài thơ dâng Người

Kính tặng Hoà Thượng Thích Minh Tâm

Rất ít người làm nên lịch sử
Rất ít cuộc đời được viết thành thơ
Trong số ấy, với tôi, người là một
Vượt gian nan, người xây dựng cở đồ
Trời Paris có xanh màu hy vọng ?
Thuở dùng chân cuối chặng cuộc dâng
trình

Nước sông Seine chắc có gì là lạ
Hoa Anh Đào, người bỗ lại sau lưng.
Rồi thấp thoáng thân gầy, manh áo
bạc
Khắp đó đây, người gieo hạt ướm mầm
Tuyết có lạnh, vẫn không sờn chí cả
Đêm vọng về, quê mẹ vẫn xa xăm.
Đôi vai nặng nghĩa sông Hằng, sông
Cửu
Vòng tay người ôm trọn dáng non
sông

Trang sử Việt được màu trang sử Phật
Chuyện ngàn xưa giờ kết ánh cầu vòng
Chung tiếng hót, người gọi chim về Tô
Kể nhau nghe câu chuyện Đạo đong
đầy

Xây cõi Tịnh người gọi hồn dân tộc
Tinh quê hương ngôi sáng giữa trời
Tây
Đong thời gian vẫn còn trôi, trôi mãi
Hai mươi năm cũng chỉ một chặng
đường
Khi tú đại không theo thời gian nữa
Chiếc thuyền nan ai lái vượt trùng
đường ?

Hoa Thượng Thích Kiến Tánh

Cơn Đông giữa Mùa Hạ

Thầy ơi. Từ nay Thầy đã xa rời.

*Nhung hình bóng vẫn sáng ngời
trong con.*

Buổi chiều hôm đó từ phi trường trở về nhà sau Khoa Tu Học Âu Châu tại Phần Lan, cơn đông bất ngờ ập tới, như hung thần, quét nhanh cái nắng ngan ngát rực rỡ của mùa hạ, thay vào bóng tối ngự trị bao phủ vạn vật. Trong tích tắc, mây đen ùn ùn kéo tới, xám xịt. Gió từng cơn mạnh mẽ thổi về, rít thật ghê rợn. Những hàng cây chao đảo, ngả nghiêng như đang vật lộn với gió để sinh tồn. Hung thần vẫn giận dữ gầm thét nhưng tuyệt nhiên không rơi giọt mưa nào. Cái tức tối mà không khóc được càng âm ỉ hung hăng như muôn đá đổ một điều gì cho hả dạ. Bên ngoài, trời vẫn đang quay cuồng. Bụi bặm, lá cây, mây, gió... vẫn vũ đão lộn như cố dành cho mình một vị thế vững chắc. Tôi đóng vội các cửa lại để tránh những con gió thốc có thể làm bể cửa kiếng hoặc rối tung đồ đạc trong nhà. Xong, an nhiên tự tại, tôi mặc nhiên cho cơn đông hoành hành làm mưa làm gió gầm gừ gào thét bên ngoài.

Thế nhưng, ngày hôm sau.

Khi đất trời đã trở lại bình yên, "*một ngày tưởng như mọi ngày*", lòng tôi lại bất ngờ nổi sóng. Cơn đông hôm qua không làm tôi chao đảo bần thần bằng cơn đông trong lòng tôi hôm nay khi nhận được tin Hòa Thượng Khánh Anh viên tịch !

Tôi bàng hoàng, sững sốt như có tiếng sét đánh ngang tai. Như con bão dữ thổi thốc vào hồn tôi. Tôi chao đảo bần thần thật sự. Có lẽ nào ? Có lẽ nào ? Không thể được ! Không thể được ! Hòa Thượng vài hôm trước rất tinh táo trong ngày bé mạc khóa tu học đây mà ! Tôi muốn hét to, khóc to cho voi đi cái ức ách trong lòng, nhưng, không có giọt mưa nào trong cơn đông hôm qua, và cũng không có giọt nước mắt nào của tôi chảy xuống hôm nay. Tôi không khóc nhưng lòng tôi uất nghẹn. Một cảm giác bức bách như thế có ai "*ăn hiếp*" Thầy tôi, ép Thầy tôi ra đi mà tôi không sao cứu được. Tôi không tin, tôi không tin, nhưng sự thật phủ phàng "*Thầy đã đi rồi*" không thể nào chối cãi ! Thầy ơi, sao Thầy lại ra đi trong lúc này, bỏ tất cả mọi người ở lại, bỏ tất cả những công việc còn dở

dang dang đợi Thầy ? ! Ôi, cơn đông hôm qua hùng hổ dữ dằn như vậy nhưng không đánh đổ được cây nào, sao lại vật ngã cây Bồ Đề Đại Thủ của chúng con, của Giáo Hội ? !

Từ suốt ngày hôm đó, tôi miên man nghĩ nhớ về Thầy. Mặc dù tôi cảm nghiệm vô thường thị thường, nhưng trong tôi, tận sâu thẳm đáy lòng không khỏi bồi hồi xúc động. Những kỷ niệm ngày nào với Thầy dần dần sống dậy trong tôi. Tôi nhớ rõ lầm từ những ngày đầu tiên tôi gặp và biết thầy, cũng bắt đầu từ buổi "*khai thi*" của khóa học 18 năm về trước, tôi tham dự lần đầu tiên. Ngày đó, tôi bỡ ngỡ xa lạ với cả Thầy lẫn bạn, với cả những danh từ lạ của thiền môn : khai thi, hành đường, tác bạch, nạp tho, hứa khả... Bỡ ngỡ cả khi khoác chiếc áo tràng hay mặc bộ vạt hè. Ngu ngơ mờ mịt về giáo lý, kinh sách của nhà Phật. Chính Thầy nhiều năm đã... khai thi cho tôi, giúp tôi "*mở mắt, mở trí, mở tâm*" nhờ từ các Khoa Tu Học Âu Châu do Thầy sáng lập. Đến bây giờ đã 25 khóa rồi, một phần tư thế kỷ, Thầy đã miệt mài, tận tụy đến hơi thở cuối cùng đem giáo pháp Phật Đà truyền dạy không chỉ cho riêng tôi mà biết bao Phật tử Âu Châu qua đó biết đạo hành đạo.

Thầy ơi, con bây giờ là Phật Tử thuần thành, dù chỉ mới hiểu một phần nào về giáo lý nhà Phật nhưng giúp con rất nhiều, an ủi con rất nhiều, cùng xoa dịu những nỗi khổ niềm đau, đắng cay ê chè của con trong cuộc sống. Công lao đó con làm sao quên được ơn Thầy cũng như Chư Tôn Đức đã hết lòng giảng dạy. Và bây giờ mỗi lần con tham dự khóa học Âu Châu, con có cảm giác như đang sống ở... Thiên Đường Hạ Giới ! Cái cảm giác thân thương như trở về "*nha*", về "*quê hương*" dấu yêu của con vậy, nơi đó, con được sống trong tình tự dân tộc, không khí Việt Nam, được gặp lại, thăm lại bao nhiêu Thầy, bạn mà con từng xa lìa bỡ ngỡ của phút giây ban đầu.

Lời giảng ôn tồn nhẹ nhàng bình dị và rất dí dỏm của Thầy vẫn còn đó, mới ngay khóa học đây thôi, con không ngờ đó là buổi cuối cùng ! Thầy hỏi chúng con muốn nghe giảng đề tài gì, ôi thôi, biết bao đời hỏi, vòi vĩnh của chúng con; con thấy giọng Thầy đã yếu đi, hơi thở mệt nhọc, biết sức khỏe Thầy không như xưa, vậy mà Thầy vẫn đứng đúng không quan tâm cho chính mình, luôn lo cho khóa học, sống cho người khác, cho chúng con và luôn tạo không khí trong lớp học

những tiếng cười vui tươi, thân thiện như một mái ấm gia đình.

Con còn nhớ nữa, những ngày tại Tích Lan của vài năm trước đây, vào năm 2011, đó là ngày một số Phật tử chúng con quây quần chung vui bên Thầy, tham dự lễ mừng Thầy cùng Hoà Thượng Như Điển lãnh bằng danh dự cao quý do Hội Đồng Tăng Già và chính phủ Tích Lan cấp cho người có công phát triển Phật giáo tại xứ người. Ngày đó, 2 Thầy được tiếp rước một cách long trọng, trống kèn xập xình thổi vang, múa hát, lọng che... Có cả Thủ tướng Tích Lan và các cấp chính quyền quang lâm tham dự. Ngoài bằng danh dự, còn hai chiếc quạt đỏ, thật to, to như dáng vẽ chiếc quạt nan, biểu hiệu "*Quốc Su*" mà chính quyền Tích Lan trao tặng hai Thầy có quyền tham gia chính sự của xứ Tích Lan, được chúng con xum xoe đòi chụp hình ké bên Thầy để...làm le với dân bản xứ ! Với chiếc quạt đỏ, wow, oai lầm cơ, chẳng những được cung kính mà cầm nó vào tiệm ăn khỏi phải trả tiền! Chúng con vui đùa muôn "*muộn*" chiếc quạt đi lấy le, "*chảnh*" một chút cho đời thêm vui, ăn tiệm được miễn phí; Thầy chỉ cười cười, nụ cười hiền hoà bao dung, không nói gì, nhưng con vẫn đọc được niềm hạnh phúc ánh trên nét mặt, ánh mắt Thầy, và trong lòng chúng con nữa. Ngày đó vui tươi, tung bừng biết đường nào ! Còn bây giờ thì...huuhuhuhu... con đã rơi nước mắt, chết lịm trong kỷ niệm !

Từ Thụy Sĩ xa xôi, con không có nhiều nhân duyên "*kè cản*" bên Thầy như những Phật tử chùa Khánh Anh Pháp quốc có nhiều cơ hội học hỏi từ Thầy, nhưng không vì thế mà con không biết công lao cũng như lòng tận tụy đến hơi thở cuối cùng của Thầy cho Phật Giáo, cho Giáo Hội, cho chúng sanh... Thầy ơi, con muốn gặp lại thầy để nghe hơi hướm của Thầy dù gặp trong bể bàng của ngày tang lẻ !

* * * Tôi tức tốc thăm dò đường đi nước bước đến Paris. Hỏi thăm hết người này, kẻ kia, may sao được vợ chồng bác sĩ Chương chiếu cố hướng dẫn và còn "*nuôi*" trong nhà như một người thân, dù tôi chỉ mới quen chị Lan (vợ bác sĩ Chương trong khóa học). Cái tình của con nhà Phật là thế đấy, dễ thân thiện gần gũi và chính nhở Thầy làm chất keo kết nối ra cả.

Ngôi chùa Khánh Anh mới tại Evry nguy nga đồ sộ sừng sững trước mặt. Tôi tự hổ thẹn cho câu hỏi, nỗi thắc mắc của tôi bấy lâu, Thầy trọng tuổi rồi, xây chùa lớn làm chi cho

khổ thân. Cái óc chim sẻ của tôi làm sao hiểu nổi cái chí xuất trần của chim đại bàng. Có bước vào trong, nhìn những công trình từ chánh điện, hội trường, nơi ăn chốn ở, nhà bếp... chỗ nào cũng đồ sộ, tôi mới hiểu ra, Thầy gây dựng không cho riêng Thầy, không chỉ thờ cúng mà là cho thế hệ mai sau có nơi nương tựa thờ ông bà, tụ họp tưởng nhớ tổ tiên, phát triển đạo và văn hoá Việt. Thầy từng nói, tu có nhiều cách. Nếu chỉ tu cho mình thì dễ, tự giải thoát một mình. Nhưng như thế sẽ gò bó, cô đơn và không phát triển. Còn tu lợi tha, nghĩ cho người khác thì phải dấn thân, chấp nhận mọi khó khăn mới phát triển lâu dài, rộng lớn mà ta gọi là Bồ Tát Đạo.

Thật vậy, với cơ sở như thế, với chí của đại bàng như thế, nơi đó mới có thể đáp ứng số lượng lớn như Khóa tu học Âu Châu cả ngàn người được, hoặc sẽ là nơi An Cư Kiết Hạ, đào tạo Tăng tài. Thầy đã chịu đựng bao lời ơng tiếng ve, thị phi, chỉ trích, chụp mũ... để dấn thân thực hiện Bồ Tát Hạnh, sống cho người khác, mang lợi ích cho tha nhân. Hòa Thượng Tánh Thiết đã chẳng nói : **"Hòa Thượng Khánh Anh là người đặc biệt, người biết đưa ra kế hoạch và tư nỗ lực thực hiện kế hoạch. Đó là điểm son noi Hòa Thượng Minh Tâm"**. Và như thế, Chùa Khánh Anh Evry mai này sẽ là trung tâm, là tu viện để truyền bá Giáo Pháp Phật Đà và đào tạo tu sĩ.

Tôi có mặt tại tang lễ 4 ngày trước lúc trà tỳ (*hỏa thiêu*) thân tú đại của Thầy.

Tôi đảnh lễ di ảnh và di hài của Thầy và thọ nhận băng tang, sau khi lên chánh điện đảnh lễ Phật. Xung quanh tôi, rất đông Chư Tăng Ni, Phật tử đến trước đó tất bật lo công việc. Sáng, chiểu tụng Kinh Pháp Hoa, Kim Cang. Luân phiên niệm Phật suốt ngày đêm và có bốn vị luôn túc trực đứng hầu bên Kim quan Thầy.

Nối đuôi theo đoàn Phật tử kinh hành quanh Kim quan, Thầy nằm đó, yên nghỉ, khoảng cách chỉ trong tầm tay mà sao bây giờ tôi thấy xa diệu vời ! Tâm trí tôi lại miên man nhớ nghĩ về Thầy. Những kỷ niệm cứ dày áp trong tôi, chiếm lĩnh hết tâm hồn tôi. Tai tôi như lại nghe vang vẳng lời nói bình dị rất trung thực chân tình của Thầy, khi Thầy trả lời câu hỏi **"Nhân duyên nào khiến Thầy đi tu?"**. Thầy đã cười hề hề khi nhớ về thuở còn để chỏm. Lúc đó Thầy mới 9 tuổi đâu. Được sinh ra trong gia

dình 13 người con, tại một làng quê hẻo lánh. Một dịp đến chùa, ăn cơm chùa, dù chỉ rau không nhưng ngon hơn cơm nhà, thế là Thầy xin ở chùa luôn để được ăn ngon ! Nhưng với thời gian trong chùa, mùi hương chao, kinh kệ và giáo lý nhà Phật dần dần mơi thấm sâu tâm hồn để bây giờ Thầy trở thành một tu sĩ chân chính. Thầy còn kể hồi thi ở Phật học viện, cũng gặp câu hỏi này, nhờ trung thực **"đến chùa để được ăn ngon"**, ai trả lời như thế đều đậu cả, đậu vì trung thực, chứ con nít mấy tuổi đâu biết gì về lý tưởng, sự cao siêu của giáo lý nhà Phật mà đi tu !

Tôi yêu kính cái nét thật thà trung hậu dễ mến của Thầy. Nhưng qua câu chuyện đó, Thầy hàm ý dạy chúng tôi nên sống trung thực là hơn cả. Thầy còn dạy về hạnh nhẫn nhục của người Phật tử qua câu chuyện của con rắn tu hành. Không hẳn ngồi yên để thiền hạ... khóc lên đầu mình, mà nhẫn nhục cần có trí tuệ. Con rắn tu hành, không căm, nhưng biết khẽ lèn một tiếng để cảnh báo cho người nể sợ nó, không ăn hiếp nó nữa.

Nhân buổi thuyết giảng của Hoà Thượng Bảo Lạc trong dịp tang lễ, nhìn công trình đồ sộ nguy nga của Chùa Khánh Anh mới, Hoà Thượng Bảo Lạc nói lên công lao xây dựng với bao gian nan, khổ cực cùng chí nguyện của người tạo nó và khuyên hàng Phật tử chúng tôi nên biết giữ gìn, biết tiết kiệm của chung, từ miếng giấy lau miệng đến tùng ly nhựa uống nước..v.v..., mỗi thứ mỗi chút cũng đóng góp vào công cuộc bảo vệ môi trường. Đừng của người thì mình hoang phí, của mình thì mới tiết kiệm. Nên thực hiện công hạnh bảo vệ giữ gìn chung, **"tu"** cái nhân cách của mình ở kiếp này trước khi... tu về cõi Phật A Di Đà !

Đêm cuối, trước ngày Trà Tỳ, có buổi tâm tình của các đệ tử xuất gia, tại gia và lê Hoa Đăng cúng dường dâng lên Giác Linh Thầy. Bao lời nghẹn ngào của các bậc Tôn Túc khi nhắc về kỷ niệm. Đã biết vô thường là thị thường, nhưng không ai tránh khỏi xúc động trước sự mất mát lớn lao của một người thân. Không khí bao trùm một màu ảm đạm, nuối tiếc...

Thầy đi để lại cho đời.

Công trình, sự nghiệp sáng ngời trời Tây.

Thầy ơi, bao giọt nước mắt đã lặng lẽ chảy xuống. Thầy đột ngột ra đi, không di chúc, không truyền trao,

không thừa kế, nhưng những người còn lại sẽ dựa theo Kinh Di Giáo của Đức Từ Phụ **"lấy Giáo Pháp làm Thầy"**. Vâng, con tin, Giáo Hội và tất cả Chư Tôn Đức cùng Phật Tử chúng con sẽ vì Thầy mà hòa hợp đoàn kết lại tiếp nối con đường và chí nguyện Thầy đã vạch ra. Cứ **"y giáo phung hành"** tức là thể hiện lòng tri ân cũng như thấy Thầy còn hiện hữu trên đời này vậy.

Năm tới, Khóa tu học Âu Châu sẽ tổ chức tại Thụy Sĩ. Một câu hỏi đặt ra : **"Hòa Thượng Khánh Anh viên tịch rồi chắc khóa học phải... đóng cửa!"**. Trời, câu hỏi sao khá... dzô dzien thế ! Khoá tu học Âu Châu là linh hồn của Hòa Thượng, của Giáo Hội, do chính Hoà Thượng một phần tư thế kỷ tận tụy sáng lập để lại cho chúng ta. Yêu kính và tri ân Thầy thì chúng ta càng nỗ lực duy trì và tham dự đông đảo hơn chứ. Và không vì vắng bóng Thầy mà mọi người sao nhãng. Tôi tin, sẽ có một chương trình tưởng nhớ Thầy, kể cả trong đêm văn nghệ thường lệ của khoá học. Thực hiện được như vậy, chắc chắn Thầy sẽ mỉm cười nơi cõi Tịnh !

Lễ Trà Tỳ đã có khoảng 2000 người tham dự, chưa kể từng đoàn của các Giáo Hội Tăng Già Thế Giới, Giáo Hội Linh Sơn, Làng Mai..v.v.. cùng Phật tử khắp nơi đến phúng điếu những ngày trước đó. Từng đoàn xe nối đuôi nhau có cảnh sát mở đường và hộ tống. Có cả các cấp chính quyền địa phương, Bộ Trưởng Nội Vụ cử đại diện đến tham dự, điều đó nói lên lòng kính ngưỡng và quý mến của mọi người dành cho Thầy.

Lễ Trà Tỳ đã hoàn tất lúc 14 giờ chiều. Thầy đã Cao Đăng Phật Quốc. Thân tú đại hoàn trả cho tú đại. Nhưng Xá Lợi của Thầy để lại cho hậu thế như một chứng minh của vị Chân Tu Đắc Đạo.

Thầy ơi, Cơn Dông Giữa Mùa Hè đã trôi qua. Bầu trời đã yên lặng. Cơn dông trong lòng người cũng chỉ lướt qua, quét nhanh, nhưng sao bây giờ để lại trong con cũng như tất cả Chư Tăng Ni Phật Tử Âu Châu một nỗi trống vắng lạ thường... !

Và Thầy ơi, khi con viết xong bài này, nỗi buồn quay quắt mới len lén thâm sâu vào hồn con. Con chết lịm với bao kỷ niệm ! Và bây giờ, nước mắt con cũng lặng lẽ chảy xuống. Con khóc thương Thầy... ! Huhuhuhu... !

*Nam Mô Tiệp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật
Thụy Sĩ 6-9-2013*

Trần Thị Nhật Hưng

NHÃN

Trong một câu đối đê tặng tu viện Quảng Đức bên Úc, Thầy Tuệ Sỹ có dùng mấy chữ "*vá áo, chép kinh*" để nói công hạnh và chí nguyện của người Tăng sĩ hành đạo nơi đất khách.

Vá áo là công việc đối với tự thân : giữ gìn, bảo vệ chiếc áo mình đang khoác mặc, dù rách nát đến đâu cũng không bỏ (*như ca dao tục ngữ nói "áo rách phải giữ lấy lẽ"*). Nghĩa sâu xa là giữ gìn pháp y mà Thầy-Tổ truyền trao. Pháp y ấy là di sản, là gia sản của người Tăng sĩ được kế thừa từ tiền nhân (*như kinh Phật nói "thừa tự Chánh Pháp"*).

Chép Kinh, trước hết cũng là công việc đối với tự thân : theo cách của người xưa là vừa chép vừa học, nhờ chép Kinh mà được đọc Kinh chậm rãi từng chữ, trong lặng lẽ, hiểu Kinh tường tận hơn. Nghĩa rộng rãi ở đây là công việc đối với tha nhân, là hoằng pháp.

Gần 40 năm có mặt trên nhiều châu lục và quốc gia trên thế giới, hàng Tăng sĩ Phật giáo Việt Nam mày thế hệ, đã có những đóng góp đáng kể trong việc hoằng pháp, giáo dục, đối với bản xứ cũng như đối với quê hương. Có 3 việc tiêu biểu được ghi nhận như sau :

- **Xây chùa** : rất nhiều ngôi chùa, từ nhỏ như tư gia cho đến đồ sộ nguy nga không kém các nhà thờ hay đèn dài bắn xúi. Vừa xây dựng cơ sở chùa chiền tại hải ngoại, vừa dành dụm gửi tiền về xây dựng hoặc tu bổ các tự viện trong nước.

- **In Kinh sách, làm báo; giảng dạy** : Kinh sách và báo chí được in và phát hành miễn phí trong hầu hết các tự viện; nhiều khóa tu học, khóa An cư, lớp giáo lý, các buổi hội thảo, dành cho Tăng Ni hoặc cư sĩ, được tổ chức định kỳ hoặc bất định kỳ mỗi tuần, mỗi tháng hoặc mỗi năm trong các tu viện, tự viện Phật giáo ngoài nước; ngoài ra còn góp phần yểm trợ cho việc hoằng pháp ở trong nước.

- **Tranh đấu cho tự do, dân chủ và nhân quyền của dân tộc VN** : một số Tăng sĩ góp mặt hoặc góp tiếng nói của mình với các tổ chức chính trị, xã hội bên ngoài; một số Tăng sĩ tích cực hơn, thành lập hoặc trực tiếp tham gia sinh hoạt trong các tổ chức ấy.

Những việc kể trên, việc nào cũng quan trọng, đáng làm, nhưng đa phần thì khi dành nhiều thời gian cho việc này thì bỏ việc khác; một số ít người

gánh vác cả hai việc, và một số thật hiếm hoi khác, có thể gánh vác được cả 3. Hòa thượng Thích Minh Tâm là một trong số hiếm hoi ấy.

Nhưng có một việc vô cùng quan trọng khác mà không ai trong số nhiều, số ít, số hiếm hoi ấy, kể cả trong và ngoài nước, có thể làm được. Đó là việc đặt một nền tảng rõ rệt, cụ thể, cho sự hòa hợp, đoàn kết của Tăng đoàn.

Trong khi nhiều người dành hết cả đời xây dựng cơ sở, đã không có thời gian để làm được việc gì khác; trong khi nhiều người chủ trương chỉ lo việc giáo dục đào tạo, không cần xây chùa; trong khi nhiều người chủ trương thuần túy tu học, không tham gia chính trị; trong khi một số người quá chú trọng việc đấu tranh chính trị, đã rời xa Chánh Pháp, thậm chí gây phân hóa và làm hủy hoại niềm tin của quần chúng đối với Tăng đoàn; thì Người, chỉ duy một người, Hòa thượng Thích Minh Tâm, đã đảm đương tất cả việc : **Xây dựng và thành lập tự viện ở khắp nơi; giảng dạy và khởi xướng tổ chức các khóa tu học Phật Pháp dành cho hàng cư sĩ (tại Âu châu, rồi gián tiếp tác động lên Úc châu và Bắc Mỹ); tranh đấu không mỏi mệt cho tự do dân chủ cho quê hương VN; và chủ xướng việc cung cống nội lực Tăng đoàn qua sự thành lập Tăng Ni VN Hải Ngoại với Ngày Về Nguồn - Hiệp Kỵ Lịch Đại Tổ Sư tổ chức hàng năm.**

3 việc trước, rất cụ thể, ai cũng thấy và cũng có thể làm được. Chỉ việc thứ tư là việc khó nhìn, khó thấy, khó làm. Hòa thượng Thích Minh Tâm đã làm được, là do đâu ? Không phải nhờ bằng cấp, học vị. Không phải nhờ có chùa to Phật lớn. Không phải nhờ có chức vụ hay quyền uy trong thực tế hay trên giấy tờ hành chánh. Chỉ nhờ

1 tâm mà thành tựu : **Nhẫn**.

Suốt đời miệt mài hành đạo không biết mỏi mệt. Tụng niêm, giảng dạy, cho đến hơi thở cuối cùng. Từ bi chịu đựng mọi phi báng của kẻ ác và của người sai đường lạc lối. Lặng lẽ, khiêm nhường đối với mọi người. Vô chấp, vô thủ đối với tất cả những gì mình đã làm, đã đóng góp cho đời, cho người.

Tâm ấy, chữ Nhẫn ấy, một đời gìn giữ như là vá áo chép Kinh, không dễ gì tìm thấy nơi đời ô trược. Người như thế, xứng danh là rường cột của Phật Pháp, xứng đáng được cung kính đánh lễ, và phải tôn xưng là bậc đại sĩ thượng nhân của Tăng đoàn.

Khi một bậc đại sĩ nằm xuống, cảm giác thật như là một mặt trời vừa rụng.

Vĩnh Hảo

THỌ BÁT QUAN TRAI

(20g ngày thứ sáu thế giới, 19g ngày thứ bảy xã giới)

- Mỗi tháng 1 lần **HUÂN TU TỊNH ĐỘ**
(tụng kinh Thủy Sám...niệm Phật hoặc tụng trọn bộ kinh Pháp Hoa từ 9h sáng thứ bảy đến 18h chiều)

Chương Trình

Thọ Bát Quan Trai

và Huân Tu Tịnh Độ

tại **Chùa Khánh Anh**

Thứ sáu : 11/10/13 Thọ Bát

Thứ bảy : 02/11/13 Huân Tu

Thứ sáu : 15/11/13 Thọ Bát

Thứ bảy : 30/11/13 Huân Tu

Thứ sáu : 13/12/13 Thọ Bát

Thứ bảy : 28/12/13 Huân Tu

Thứ sáu : 10/01/14 Thọ Bát

Tùy theo Phật sự, chương trình có thể thay đổi, xin liên lạc về chùa trước để xác định lại ngày Huân tu hoặc Thọ bát.

Chủ Tôn Thiền Đức Liên Châu làm Lê Bố Tát và Tuyên Đọc Bày Pháp Bất Thối trước ngày lễ Trà Tỳ của Cố Trưởng Lão Hòa Thuộng Thích Minh Tâm.

CẢM NIỆM ÂN SƯ

của Môn Đồ Pháp Quyến

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

Kính bạch Giác linh Thầy,

Nhớ lại Giác linh xưa, Thầy là người Mẹ hiền nuôi lớn đàn con từ thuở nhỏ.

Nhớ lại buổi đầu đời Thầy là người Cha quý kính giảng dạy chúng con.

Đâu là lễ nghi phép tắc Thầy đã trao truyền.

Đâu là hạnh nguyện của buổi sơ tâm Thầy từng khai thị.

Hàng đê tử chúng con đã ném được mùi hương giáo pháp từ thuở đó, những tưởng rằng, Thầy là bầu trời Thái Hư để cho hàng đê tử chúng con hít thở. Thầy là đại dương biển cả để cho chúng con tắm gội thanh lương. Thầy đã khai thân giới để chúng con nương nhờ cửa Phật mà tu hạnh xuất trần, ly dục. Thầy đã sinh ra mạng tuệ để chúng con hiểu được đâu là lý tưởng của bậc xuất gia, là bốn phận hộ pháp của người cư sĩ Phật tử, và cứ thế chúng con an lòng lo tu học.

Nào ngờ một sớm mây tan, giữa hư không sấm sét, chùa Khánh Anh vắng bóng Thầy từ đây.

Trước sân, sau vườn, Thiên đường, Chánh điện, đâu đâu cũng còn in đậm bóng dáng Thầy từ thuở Khai Sơn. Thầy đã khổ công xây dựng hai ngôi chùa Khánh Anh, từ thửa hàn vi, mái tranh vách đất. Thầy bôn ba ngàn dặm xứ người, lo toan trăm mối, chẳng quản nhọc nhằn công sức, chỉ mong Phật sự viên thành. Thầy nuôi Tăng Ni ăn học, dạy dỗ thành Tăng Tài. Thầy khuyến tấn hàng đê tử tại gia, đầy đủ niềm tin Tam Bảo.

Nhớ người kể lại, từ thuở học Tăng, Thầy là một Tăng sinh ưu tú, của Tăng Học Đường Hải Đức Nha Trang, Thầy miệt mài Kinh, Luật, Luận, rồi xuất dương du học Nhật Bản. Thầy vẫn giữ tròn khí tiết của bậc Trượng Phu. Học cho mình, dạy cho người, Thầy đã làm tròn con đường Bồ Tát đạo. Ngày Thầy dùng một tó mì gói, tối Thầy ngủ cắn

phòng nhỏ trên lầu với chiếc giường thầy nhặt bên đường. Nhưng Phật sự nơi đâu Thầy luôn hiện có. Từ Paris, Pháp quốc, đến Birmingham, London. Từ xứ đỉnh cao Na Uy cho đến vùng cây xanh Đức quốc, Thụy Sĩ, Thụy Điển, Đan Mạch, Phần Lan... Thầy chẳng chối từ. Mỹ quốc, Gia Nã Đại, Úc Đại Lợi, Tân Tây Lan... Thầy không quản ngại xa xôi, đáp chuyến bay đêm cho kịp Phật sự nơi đó.

Thầy như cát bụi hóa thân vào cát bụi. Thầy như mây trời đổ xuống những cơn mưa. Thầy như suối nguồn bồi đắp phù sa cho cánh đồng lúa chín. Thầy như nắng ấm nuôi lớn cỏ nội hoa ngàn, ngày thêm thắm nhuần hương sắc.

Nhưng hôm nay, Thầy đi !

Ngọn đèn Thiên leo lết cõi đâu?

Nơi Chánh điện, trên lầu

Dung nghỉ Thầy đã khuất,

Mùi sảng khuya thăm lạnh

Lời Kinh tiếng Kệ cảnh thù

Khánh Anh hai chốn cõi đâu

*Tiền Thầy vào cảnh nhiệm màu
Võ Du.*

Kính bạch Giác Linh Thầy,

Trước nỗi đau mất mát này, chúng con bàng hoàng, ngơ ngác, biết làm sao Phật sự vẹn toàn cho cả hai noi. Khánh Anh mới công trình còn dang dở, trang hoàng bày biện vẫn chưa xong. Công việc ngón ngang, cần đôi tay Thầy chăm sóc.

Hồi ơi ! Rặng Thiên xảo xác

*Bắc Chúng Trung Tôn cát bước ra
đi*

Tâm Thầy tự tại

Thân hiện oai nghi

Quầy dép cỏ đi về cõi tổ rõ

*Hai mươi lăm năm Khóa Tu giờ
bỏ ngõ*

Học viên Phật tử cõi đâu

*Nhin sau ngó trước mà đau thắt
lồng*

Thầy dấn thân một đời vì Đạo

*Thầy lên đường kiến tạo phước
duyên*

Gieo mầm Phật học căn nguyên

*Con đường Phật pháp lưu truyền
sử xanh.*

Trước Kim quan Thầy, hàng đê tử Môn Đồ Pháp Quyến ai thành phủ phục. Đốt nén hương lòng tưởng niệm Ân Sư :

Ân Thầy lớn tựa Thái Hư

*Tinh Thầy thăm dòm chân như
rạng người.*

Để từ đó chúng con theo dõi bước chân Thầy mà học hạnh lợi tha. Học cái nhân, cái nghĩa, cái tình đời, ý Đạo mà từ thuở sinh tiền Thầy đã thể hiện qua nếp sống tương chao với mọi người, với đồng môn pháp lữ. Chính vì tấm lòng bao dung, nhẫn nại cùng sự hy sinh mà Thầy đã lèo lái con thuyền Giáo Hội vượt qua bao nhiêu thác ghềnh thời đại. Khi thăng lúc trầm, khi buồn lúc vui, Thầy đều giữ lòng thanh thản. Dẫu biết thế nhân mạc trắc, lòng người ai biết nồng sâu, nhưng Thầy vẫn hoan hỷ, độ lượng mà tha thứ, thông cảm.

Kính bạch Giác Linh Thầy,

Có ai ngờ, vừa xong Lê Bế Mạc Khóa Tu Học Phật pháp Âu Châu kỳ thứ 25, ở Kurtu, Phần Lan, Thầy an nhiên, thâu thần thị tịch, để lại cho hàng Môn Đồ Pháp quyến chúng con nỗi đau thống thiết, đoạn trường tâm can. Chúng con đã khóc. Khóc không dừng khi hay tin Thầy không còn ở với chúng con dưới mái chùa Khánh Anh như tự thuở nào. Dẫu rằng chúng con không muốn tin là Thầy đã vĩnh viễn ra đi, nhưng sự thật hiển bày, Thầy đang nằm bất động trong Kim Quan trước mặt chúng con.

*Than ôi ! Bảy mươi lăm năm
Thầy ở với đời*

Sáu mươi lăm năm sống Đạo

*Từng bước chân nhẹ đạo khắp địa
cầu*

*Hàng triệu con tim chói nhịp u
sầu.*

*Thầy ôi ! Tiền biệt Kinh cầu hiến
dâng.*

*Nam mô Từ Lâm Tế Chánh Tôn
tú thập tứ thế Liêu Quán Pháp
Phái, khai sơn Khánh Anh Đường
Thượng húy thượng NGUYỄN ha
CẨNH, tự Viên Dung, hiệu Minh
Tâm, Giác linh Hòa Thượng thùy từ
chứng giám.*

Chùa Khánh Anh, ngày 15 tháng 08 năm 2013

Môn Đồ Pháp Quyến

Đồng Bái tạ.

Nhớ Ôn Minh Tâm

Con vừa vào trang nhà Quảng Đức, đọc bài thơ

"Nhớ Thầy" của Thầy Nguyên Kim, Chùa Cổ Lâm, Seattle, Hoa Kỳ. Đọc xong bài thơ này nước mắt của con cứ tuôn chảy thành giòng vì nhớ Ôn Minh Tâm, kính xin Chư Tôn Đức cho phép Con được gọi Ôn theo phong cách xưng hô thân mật của người Huế, vì con sinh ra ở đó, và sống trọn tuổi thơ với Bà Con Họ Hàng ở Làng Nam Phổ, mỗi lần Thu Tế là Con về Nhà Thờ Họ ở đó dự Lễ, thăm viếng Chùa Ba La Mật, mà Ngài Viên Giác Đại Sư Nguyễn Khoa Luận đã xây dựng nên từ năm 1886, nhân duyên với Phật Pháp đến với con từ đó mặc dù lúc nhỏ chỉ biết theo Ba Mẹ con đi chùa Lê Phật, và thỉnh thoảng gặp gỡ trò chuyện với các Thầy.

Sau Tết Mậu Thân 1968, gia đình dọn vô Sài Gòn, Con lại tiếp tục đi Chùa Già Lam với Ba Mẹ con cho đến sau 1975. Rồi đến năm 1989 gia đình con được đoàn tụ ở Đan Mạch, năm 1992 Ba con có nhân duyên với Phật Pháp những năm cuối đời thành lập Niệm Phật Đường An Lạc ở Aalborg, Đan Mạch cho các Phật tử lớn tuổi, thanh thiếu niên ở đây đến sinh hoạt dự Lễ Phật Đản và Lễ Vu Lan hàng năm, qua đó Con cũng nối tiếp và góp sức với Ba Con châm lo Công Việc Phật Sự cho đến bây giờ.

Ngoài việc sinh hoạt Phật Sự tại Aalborg, Con còn về Chùa Quảng Hương, Aarhus tham dự Lễ Phật Đản và Lễ Vu Lan, nhất là từ khi Ba Con mẫn phàn năm 1999, rồi Mẹ con cũng ra đi năm 2009, và có gởi di ảnh thờ Song Thân của con Chùa Quảng Hương.

Ôn Minh Tâm luôn nở nụ cười hiền hậu, giọng nói rõ ràng mặc dù lúc đó Ôn đã hơn bảy mươi tuổi, thỉnh thoảng Ôn lại đùa một câu hay kể chuyện vui cho các Phật tử tinh ngử, hay mệt mỏi vì ngồi lâu nhất là

các bác lớn tuổi.

Nụ cười hiền từ của Ôn là Con nhớ nhất, cả trong những bức hình chụp Ôn làm Lễ hay gặp gỡ trò chuyện, hỏi thăm các Phật tử lớn tuổi.

Cũng năm này 2011 tháng bảy Con lai có duyên sang Paris thăm bà con bên nội, viếng Chùa Khanh Anh, Chùa Linh Sơn. Chùa Linh Sơn thì là một Ngôi Cổ Tự đã xây từ rất lâu, còn Chùa Khanh Anh ở Evry là một Ngôi Chùa mới xây mà đến lúc đó đã hơn mươi năm chưa hoàn tất được, vì luật lệ gắt gao về xây cất ở Pháp thay đổi luôn. Dự Án này cũng Khá đồ sộ xem như là một Trung Tâm Văn Hoá Phật Giáo lớn nhất Âu Châu, nên Công Trình đòi hỏi thời gian dài, quyên góp tới đâu thì dựng xây tới đó, đây có lẽ cũng là nỗi băn khoăn lớn của Ôn Minh Tâm mà bản thân Con hay Phật tử nào đến viếng Chùa cũng nhận ra.

Vì vậy Con viết bài Tùy Bút này cũng với ước mong Quý Phật tử tại Âu Châu hay trên toàn Thế Giới nếu đã có cơ duyên đến viếng Chùa xin góp một bàn tay cho Việc Xây Dựng Chùa Khanh Anh ở Evry, Pháp Quốc được thành tựu mỹ mãn chậm nhất là năm tới 2014.

Và đó cũng là Uớc Nguyện lớn nhất của Ôn Thích Minh Tâm, mà chưa đạt thành thì Ôn đã ra đi Về Miền Cực Lạc.

*Để Ôn đi nụ cười trọn vẹn,
Xin một lời thề hẹn, từ nay,
Cúng dường hàng tháng nên ngay,
Góp tay xây dựng, Chùa này cho xong.*

*Có nhân duyên, năm nào về thấy,
Đài Thuyền Nhán, lòng lẫy uy nghiêm,
Mái Chùa cong vút từng mây,
Nhưng trong Chánh Điện, lúc này chưa xong.
Rời nhà bếp, vẫn đây xài tạm,
Sưởi, thông hơi năm tháng dở dang,*

Mỗi năm luật lệ buộc ràng,

Lại hay thay đổi, khó khăn chờng.

Con Lạy Phật Mười Phương Chung Giám,

Niệm A Di Đà Phật Nhất Tâm,

Nhủ Lòng Lán Mẫn ám thầm,

Hộ Trì Uớc Nguyện sớm mong đạt thành.

Noi Cực Lạc, chim non ca hát,

Cùng cỏ cây tỏa ngát hương,

Ôn về Cõi đó chọn thường,

Chúng Con tiếp bước Ánh Dương
Đạo Vàng.

Đan Mạch 13-08-2013

Đệ tử Phan Nguyễn

Directeur/Éditeur et adresse du Périodique

Vénérable Thich Tanh Thiet

14 Ave Henri Barbusse - 92220 Bagneux

Nom/adresse de l'Imprimeur : R.P.N,

36-40 bd Robert Schuman-93190 Livry Gargan

Tél : 01 49 36 26 73 - Fax : 01 49 36 26 89

Prix d'abonnement trimestriel au numéro :

2€50 (10€ par an)

Sommaire du Périodique (Sơ lược Bản Tin)

10/2013 №.97 :

* Biographie du Grand Patriarche Thich Minh Tâm, pp 1-2

* Impressions du départ du Grand Patriarche, par les patriarches Thang Hoan et Nguyen An; Avis de décès; p.3

* Éloges des vertus et qualités du Grand Patriarche par la Congrégation Bouddhiste Unifiée Intercontinentale par Patriarche Thich Tin Nghia, p.4

* Éloges des vertus et qualités du Grand Patriarche par la Congrégation Bouddhiste Unifiée de Nouvelle Zélande et Australie; p.5

* Condoléances de l'Ordre Bouddhiste Mondial Tu Quan, par le Grand Patriarche Thich Tam Chau et Pagode Phap Quang; p.6

* Oraison au Grand Patriarche par la Congrégation Bouddhiste Vietnamienne Unifiée en Europe et la Congrégation Bouddhiste Unifiée du Canada; pp 7-8

* Éloge des vertus et qualités du Grand Patriarche par les Patriarches Thich Nguyen Sieu, Phap Chon et Thich Nhu Dien; pp 9-12

* Grand Maître Minh Tâm plante les lotus dans la neige; progression de construction de Bagneux et Evry; Bulletin Khanh Anh; séminaires bouddhistes en Europe, par Thich Nguyen Tang; pp13-15

* Coupons d'offrandes, repas social, calendriers et horoscope 2014; pp 16-17.

* Eloges des vertus et qualités du Grand Patriarche par Thich Minh Tuê et Thich Thien Hien; pp18-21

* Eloges par Thich Viên Giac; pp.22-23

* Vertus et qualités du Guide Spirituel par adeptes de Norvège, p.24

* Eloges du Patriarche Thich Kien Tanh, pp.25-26

* L'ouragan en plein été par Nhat Hung; pp 27-28

* Patience et résignation par Vinh Hao; p.29

* Notre Grand Maître Bienfaiteur par Phap Quyen; p.30

* Grand Maître, Vous nous manquez beaucoup, par Phan Nguyen; Sommaire du bulletin 97; p.31

* Annonces: repas social; horoscope et calendriers p.32.

PUBLICATION (Trimestrielle) KHANH ANH

BULLETIN ADHÉSION/ABONNEMENT

(Adhésion Khanh Anh : 10€/par an) (Abonnement Khanh Anh : 10€/par an)

NOM : .....

ADRESSE : .....

Adhésion seule : .....

Abonnement à Khanh Anh (14).....

Adhésion + Abonnement à Khanh Anh (9).....

(Chèque payable à l'ordre de : Pagode Khanh Anh)

Lịch treo tường
Khánh Anh bắt đầu
từ Tết Nguyên Đán
và chấm dứt vào
cuối năm âm lịch.

Sẽ có vào giữa tháng 11/2013
gồm 2 loại :

Giáp Ngọ 2014

Quý vị
muốn đặt mua
hay tặng lịch gói
đến tận nhà.

Xin điền vào tờ giấy
đặt mua lịch có trong
bản tin này.

Lịch Tử vi và Treo tường

Theo lời yêu cầu của bà con xa gần, lịch Tử Vi từ năm 2010 bắt đầu từ 17 đến 80 tuổi.

Để đi vào hoạt động bắt buộc phải thiết bị hệ thống cửa chống lửa (coupe-feu).

Xin mời quý Phật tử, bà con đồng hương và các bạn hữu tại Paris và phụ cận tham dự đông đảo.

Bữa cơm Xã hội Tất Niên 2013

mỗi người 20 Âu kim để gây quỹ mua 100 bộ cửa chống lửa tại chùa Khánh Anh mới,
được tổ chức lúc 11 giờ 30 giờ trưa ngày **Chủ Nhật 27/10/2013**

tại Giảng đường CHÙA KHÁNH ANH MỚI ở Evry

(Ngoài ra còn có các quầy hàng chay khác (từng dưỡi) dùng ngay tại chỗ hay mua đem về nhà)

Rue François Mauriac (Parc aux Lièvres) 91000 EVRY

Tél : 01.60.79.36.84 - R.E.R : (ligne D) gare Bras de Fer

(Xin chú ý : chủ nhật và ngày lễ, tàu điện RER chỉ có từ gare de Lyon về gare Bras de Fer)

(Muốn biết thêm mọi chi tiết, xin liên lạc về chùa Khánh Anh ở Bagneux

tél : 01.46.55.84.44. fax : 01.47.35.59.08. E-mail : khanhanh@free.fr)

Xin quý vị điền vào tờ giấy tham dự hay ủng hộ có bên trong bản tin này.

Cũng trong ngày chủ nhật 27/10/2013, vào lúc 10 giờ 30 có Khóa lễ cầu
siêu chư hương linh để **tro tại tháp Địa Tạng**. Trân trọng kính mời quý gia
quyến có để tro cốt thân nhân trong Tháp Địa Tạng, xin dành chút thời giờ
về Chùa thăm viếng và dự lễ cầu siêu dịp **Lễ Thanh Minh** của Pháp (1/11).

Cũng như mọi năm, trong **Bữa Cơm Xã Hội Tất Niên 2013** còn có chương trình xổ số
Tombola (1 vé 2€) với những lô trúng có giá trị do các tiệm buôn và các nhà hảo tâm xa gần
hiến tặng. Lô độc đắc trị giá khoảng 500€. Kính mời quý vị và bà con đồng hương tham dự đông
đảo Bữa cơm Xã hội và ủng hộ vé số Tombola, **xổ ngay sau Bữa cơm, chiều chủ nhật 27/10/13**.